

ВСТУП

Програма конкурсних фахових вступних випробувань (екзамен в усній формі) призначена для кандидатів на навчання у Черкаському інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України для здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 053 «Психологія» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

Фахове вступне випробування проводиться з метою перевірки та оцінки теоретичної підготовки вступника, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін, їх відповідності вимогам стандарту якості освіти, положенням про ступеневу освіту, навчальним планам і програмам підготовки фахівців.

Для проведення фахового вступного випробування створюється комісія на чолі з Головою, до складу якої включаються викладачі, які викладають профільні навчальні дисципліни.

Фахове вступне випробування проводиться у формі усного іспиту, під час якого вступник повинен продемонструвати відповідний рівень знань з фахових дисциплін. Для проведення випробування комісією розробляються екзаменаційні білети, які підписуються Головою фахової комісії. Кожен екзаменаційний білет містить три питання. Усі білети рівнозначні за своєю складністю і потребують застосування широкого діапазону знань, спрямовані не на просте відтворення теоретичного матеріалу тієї чи іншої проблеми, а вимагають активізації творчої розумової діяльності вступника. Час на підготовку відповіді першого абітурієнта складає 30 хвилин.

Для складання випробування вступник може використовувати лише ручку та чистий аркуш паперу для підготовки до відповіді. Усі інші матеріали, як то законодавчі та нормативні акти, методичні матеріали, довідники, словники, записи, конспекти, тощо, а також засоби мобільного зв'язку, будь-які носії інформації протягом іспиту абітурієнтам використовувати суворо забороняється. У разі порушення зазначених вимог, а також при виявленні проявів несамотійного виконання абітурієнтами завдань фахового іспиту, які проявляються, наприклад, у вигляді розмов, підказування, інших видів спілкування, члени комісії мають право вивести абітурієнта з іспиту з виставленням йому загальної незадовільної оцінки.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ КАНДИДАТА НА НАВЧАННЯ З ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінка з фахового вступного випробування виставляється комісією за 100 бальною шкалою, відповідно до таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Критерії оцінювання знань кандидата на навчання з фахового вступного випробування

Оцінка	Критерії
181 – 200 балів (відмінно)	Вступник при відповіді на питання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно самостійно аналізувати, узагальнювати і виконувати завдання, передбачені даною програмою, повністю, логічно і послідовно розкрив суть поставлених питань, не допускаючи помилок.
150 – 180 балів (добре)	Вступник при відповіді на питання виявив повне знання матеріалу, який виноситься на контроль, успішно виконав завдання. Вміє правильно використовувати теоретичні положення для виконання поставленої задачі, але допускає несуттєві помилки, що не впливають на загальну правильність відповіді. При додатковому уточнюючому опитуванні допускає окремі помилки.
100 – 151 бал (задовільно)	Вступник при відповіді на питання виявив знання основного матеріалу в об'ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність упоратись з виконанням завдань, передбачених даною програмою. Разом із тим, не знає окремих положень, допускає неточності у відповіді, недостатньо чітко їх формулювання. Має певні труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.
менше 100 балів (незадовільно)	Вступник при відповіді на питання виявив серйозні недоліки в знанні основного матеріалу, передбаченого даною програмою, допускає суттєві помилки і неточності. Не вміє логічно і послідовно сформулювати відповіді на поставлені завдання. Має суттєві труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

2.1. Перелік питань з дисципліни «Загальна психологія»:

1. Предмет та завдання психології.
2. Методи психології.
3. Виникнення та розвиток психіки.
4. Свідомість та її структура.
5. Змінені стани свідомості.
6. Розвиток і виховання особистості.
7. Джерела активності особистості.
8. Характеристика пізнавальних процесів.
9. Поняття про емоції та почуття.
10. Поняття про емоційно-вольові процеси.
11. Воля як психічний процес.
12. Психологічна характеристика мовлення.
13. Типи темпераментів.
14. Різновиди здібностей.
15. Основні риси типового характеру.

2.2. Перелік питань з дисципліни «Основи біології та генетики людини»:

1. Будова і функції клітини.
2. Поняття про обмін речовин в організмі людини.
3. Спідковість та мінливість.
4. Домінантні і рецесивні ознаки людини.
5. Будова та функції скелетних м'язів.
6. Будова і функції шкіри.
7. Біологічні основи репродукції людини.
8. Летальні і сублетальні гени.
9. Основні закономірності ембріонального розвитку.
10. Основні закономірності постембріонального розвитку.
11. Регуляція рухової активності людини.
12. Сенсорні системи та їх значення.
13. Фізіологічні основи мовлення.
14. Внутрішнє середовище організму людини.
15. Поняття про гормони. Механізм дії гормонів.

2.3. Перелік питань з дисципліни «Анатомія та еволюція нервової системи людини»:

1. Загальна характеристика нервової системи людини.
2. Міжклітинна взаємодія в нервовій системі.

3. Загальні закономірності функціонування центральної нервової системи.
4. Філогенез нервової системи.
5. Розвиток нервової системи в ембріогенезі.
6. Нейроглія.
7. Нейрон та його особливості.
8. Поняття про нервовий центр.
9. Будова та функції головного мозку людини.
10. Будова та функції спинного мозку людини.
11. Принципи регуляції вегетативних функцій.
12. Вплив вегетативної нервової системи на діяльність організму та його функції.
13. Поняття про аналізатори та їх різновиди.
14. Перша і друга сигнальні системи.
15. Інстинкти і їх значення.

2.4. Перелік питань з дисципліни «Соціологія»:

1. Соціологія як наука, її предмет та структура.
2. Сучасні уявлення про суспільство як цілісну соціальну систему.
3. Соціально-класова структура суспільства.
4. Соціальні інститути, їх види та роль у суспільстві.
5. Соціальна сутність сім'ї і шлюбу.
6. Поняття і види соціальних груп.
7. Соціальна стратифікація.
8. Соціалізація людини в суспільстві.
9. Людина як особистість.
10. Соціальна активність особистості.
11. Культура як соціальний феномен.
12. Освіта як інститут соціалізації.
13. Девіантна поведінка та її види.
14. Сучасні соціальні проблеми молоді.
15. Причини та шляхи попередження соціальних конфліктів.

2.5. Перелік питань з дисципліни «Вікова психологія»:

1. Предмет та завдання вікової психології.
2. Зв'язок вікової психології з іншими науками.
3. Сутність психічного розвитку особистості.
4. Вроджені потреби та інстинктивні форми поведінки немовляти.
5. Рушійні сили психічного розвитку.
6. Періодизація психічного розвитку людини.
7. Головні психічні новоутворення в дошкільному періоді.
8. Головні новоутворення у сфері особистості підлітка.
9. Головні психічні новоутворення юнацького віку.

10. Проблема співвідношення навчання і розвитку.
11. Зміст та специфіка дослідження вікових особливостей психіки людини.
12. Вік як психологічна категорія.
13. Природне і соціальне у психічному розвитку.
14. Поняття про кризи та стабільні періоди розвитку.
15. Поняття провідної діяльності та її значення у психічному розвитку особистості.

2.6. *Перелік питань з дисципліни «Психологія праці»:*

1. Предмет та методи психології праці.
2. Місце психології праці в системі наук про людину.
3. Поняття професіографії та її складові.
4. Психологічна класифікація професій.
5. Психологічна система діяльності.
6. Поняття про спільну діяльність.
7. Професійне самовизначення особистості.
8. Стадії та етапи розвитку професіоналізації.
9. Кризи професіоналізації особистості.
10. Психологічні проблеми трудової адаптації працівників.
11. Психічні стани у трудовій діяльності людини.
12. Психологічні основи психологічного відбору, підбору, розміщення і атестації працівників.
13. Психологія безпеки суб'єкта праці.
14. Психологічна характеристика праці в особливих умовах.
15. Психологічні фактори праці в особливих умовах.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

3.1. *Список рекомендованої літератури з дисципліни «Загальна психологія»:*

1. Гальперин П.Я. Лекции по психологии : [учеб. пособ. для студентов вузов] / П.Я. Гальперин. – М. : Книжный дом «Университет», Высшая школа, 2002. – 400 с.
2. Загальна психологія / підруч.; за заг. ред. академіка С.Д. Максименка. – [3-тє вид., переробл. і доп.]. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 688 с.
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія / П.А. М'ясоїд. – [3-тє вид., випр.]. – К. : Вища школа, 2004. – 210 с.
4. Партико Т.Б. Загальна психологія / Т.Б. Партико. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. – 213 с.
5. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб. : Питер, 2005. – 713 с.

3.2. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Основи біології та генетики людини»:

1. Алиханян С.И. Общая генетика / С.И. Алиханян, А.П. Акифьев, Л.С. Чернин. – М. : Высш.шк., 1985 – 448 с.
2. Біологія: посібник для вступників до вищих навчальних закладів / [М. С. Кучеренко, П. Г. Валан, Ю. Г. Вервес та ін.]. – К. : Либідь, 1997. – 206 с.
3. Мотузний В.О. Біологія / В.О. Мотузний. – К. : НАУ, 2004. – 215 с.
4. Приходченко М.М. Основи генетики людини / М.М. Приходченко, Т.П. Шкурат. – Ростов-на-Дону, 1997. – 200 с.
5. Шабатура М.Н. Біологія людини: підручник / М.Н. Шабатура, Н.Ю.Матяш, В.О. Мотузний. – К. : Генеза, 1997. – 180 с.

3.3. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Анатомія та еволюція нервової системи людини»:

1. Батуев А.С. Высшая нервная деятельность / А.С. Батуев. – СПб, изд-во «Лань», 2002. – 416 с.
2. Беленков Н.Ю. Принцип целостности в деятельности мозга / Н.Ю. Беленков. – М. : Медицина, 2010. – 311 с.
3. Данилова П.Н. Фізіологія вищої нервової діяльності / П.Н. Данилова, А.Л. Крилова. – Київ, 2005. – 201 с.
4. Кураев Т.А. Физиология центральной нервной системы / Т.А. Кураев, Т.В. Алейникова. – Ростов н/Д, 2005 – 217 с.
5. Шутов А.А. Клиническая анатомия центральной нервной системы / А.А. Шутов. – Пермь: изд-во ПГМА, 1994. – 206 с.

3.4. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Соціологія»:

1. Барвінський А.О. Соціологія / А.О. Барвінський. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 328 с.
2. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи / М. Вебер. – [пер. з нім. О. Погорілий]. – К. : Основи, 1998. – 320 с.
3. Гіденс Е. Соціологія / Ентоні Гіденс. [пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник]. – К. : Основи, 1999. – 726 с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія: підручник / В.В. Москаленко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 624 с.
5. Примуш М.В. Загальна соціологія : навчальний посібник / М.В. Примуш. – К. : «Професіонал», 2004. – 502 с.

3.5. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Вікова психологія»:

1. Абрамова Г.С. Возрастная психология: учебное пособие для студентов вузов / Г.С. Абрамова. – 4-е изд. – М. : Академический проект, 2003. – 704 с.
2. Вікова психологія: навч. посіб / [О.П. Сергєєнкова, О.А.Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка]. – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 346 с.
3. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій) / В.П. Кутішенко. – К., 2005. – 109 с.
4. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг. – СПб. : Питер, 2000. – 992 с.
5. Савчин М.В. Вікова психологія: начальний посібник / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К. : Академвидав, 2005. – 360 с.

3.6. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Психологія праці»:

1. Бодров В.А. Психология профессиональной деятельности. Теретические и прикладные проблемы / В.А. Бодров. – М. : Ин-т психологии РАН, 2006. – 623 с.
2. Зараковский Г.М. Психофизиологический анализ трудовой деятельности / Г.М. Зараковский. – М. : Просвещение, 1966. – 112 с.
3. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / А.Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1975. – 304 с.
4. Ложкін Г.В. Психологія праці : навч. посіб / Г.В. Ложкін, Н.В. Воляннюк, О.О. Солтик ; за заг. ред. Г.В. Ложкіна. – Хмельницький : ХНУ, 2013. – 191 с.
5. Платонов К.К. Вопросы психологии труда / К.К. Платонов. – М. : Медгиз, 1970. – 264 с.